

Inserati se sprejemajo in velja trisopna vrata:

3 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo

Naročnino prejema upravništvo administracije in ekspedicija na Starem trgu št. 16.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Bregu hišna števil. 190.

Izhaja potrikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

 Prihodnja številka „Slovenca“ izide zarad praznika še le v četrtek 24. maja.

Osoda Pratovega predloga.

Naš državni zbor je v seji 15. t. m. zavrgel Pratovo resolucijo, kakor tudi Graničev predlog, naj se da laškimi Tirolcem avtonomija. Na južnem Tirolskem biva kakih 300.000 Lahov, ki so bolj vdani laškemu kraljestvu, nego Avstriji. Poslanci laških Tirol so predlagali v državnem zboru, naj se iz laškega dela Tirolske dežele naredi posebna dežela z deželnim zborom v Tridentu; ustavovercem se je to preveč zdelo, in Granič je predlagal, naj se delokrog italijanskega dvornega svetovalca v Tridentu nekoliko razširi. Nekateri nemški poslanci so bili za to, pa večina je zavrgla tudi ta predlog. S tem so ustavoverci pokazali, da se narodi, ki niso nemškega rodu, od njih nimajo nadejati posebnih milosti. Nasledek bo pa ta, da bodo laški Tirolci še bolj, ko dosedaj, škilili v Italijo, in da bo ta prvo priložnost porabila treščiti nad Avstrijo in vzeti jej „Trentino“, in Avstrija ne pride do zaželenega miru.

Slovenske razmere so onim laških Tirolcev nekoliko podobne: na Koroškem in Štajerskem so Slovenci v manjšini, in bi se tudi radi odtrgali od nemške večine; razloček je le ta, da ti nečejo priti pod tujo državo, ampak zediniti se v eno upravno celoto, morda po zgledu nekdanje Ilirije, vendar imamo pri sedanjih razmerah še manj upanja, doseči svoje želje, nego laški Tirolci. Kajti mi smo Slo-

vani, in Slovanom se dandanes skoraj povsod, kjer liberalizem gospoduje, že iz principa nič ne dovoli. Mi o tem zarad prelube tiskovne svobode ne smemo veliko pisati, toliko nam bo pa menda vendar-le dovoljeno povedati, da ta sistema nikdar Avstrije ne bode za trdno vredila, in da bo prej ali pozneje treba dogovoriti se z avstrijskimi Slovani, kateri niso odlomek kacega naroda, kakor laški Tirolci, ampak polovica avstrijskega prebivalstva, katere ne bo mogoče večno prezirati. Vže imamo na Dunaji, in celo v najvišjih krogih imenitne in veljavne može, kateri za nas govorijo, in ki bodo s svojim mnenjem toliko ložej prodrli, ker je znano, da Slovani ne želijo razpada Avstrije, ampak zahtevajo samo ravnopravnost z drugimi narodi. „Tu Slovan, tu Madjar“, tako se glasi porola na Dunaji; in ker je Slovan desetkrat močnejši od Madjara, upati je, da se bodo merodajni krogi obrnili na slovanško plat. Ako se pa to zgodi, treba bo slovo dati sedanji ustavoverni stranki, in krmilo države izročiti drugim, bolj nepristranskim in manj strastnim možem. Glasovanje o predlogu Pratovem nas podučuje, da od sedanje vladajoče stranke nemamo nobenih koncesij pričakovati, in da za Avstrijo tako dolgo ne bo miru in rešitve, kakor dolgo bo vladala liberalno-ustavoverna stranka, katere oba priimka nosi po napaki, ker ni niti liberalna, niti ustavoverna, in ne spoštuje niti liberalnih postav, ki jih je sama naredila, kedar bi imele biti nam na korist, in ker ne spoštuje niti lastne ustave, kjer bi imela biti nam na prid, kakor jasno kaže preziranje paragrafa 19. vstanovnih

postav, in še mnogo drugega. Če se bo v Avstriji še dolgo tako godilo, kakor do sedaj, potem ne vemo, kam pridemo.

Po shodu avstrijskih katoličanov.

Pod tem naslovom piše brnski „Hlas“:

Vsacemu je znano, kako so različni nazori o aktivni in pasivni politiki. Politika, bodi si aktivna, bodi si pasivna je sredstvo in ne namen, sredstvo, s katerim se ima doseči namen, t. j. pravice, katere naši protivniki toliko spoštujejo, kakor star zarumenel pergament.

Mi Čehoslovani smo razdeljeni v treh kronnih deželah in smo zato zastopani na treh deželnih zbora, razun tega pa volimo poslance tudi v državni zbor.

Razvidno je, da mora biti deželni poslanec v vsaki deželi na roko dano, da si vstanové po razmerah svoje dežele politiko, katere se hočejo držati gledé deželnega zbora in odločevati, bi-li bilo koristneje vstopiti v deželni zbor ali ne. V tem oziru so vse enacih misli. Tako na pr. so naši moravski deželni poslanci spoznali po skoraj triletnem trpnem odporu, da bi bilo bolje, ko bi se poprijeli djavne politike in so v resnici vstopili v deželni zbor, kar jim tudi njih volilci niso zamerili, akoravno so slabi nasledki prevarili morebiti še same poslance v njih nadejah. Vendar moramo pa upati, da se nam to s časom na bolj obrne. Preména vladnega sastava, ktera bi bila vgodna federalistom ali vsaj pravična vsem narodom, bi nam pridobila veliko posestvo, in tako bi mi prišli do večine in pravično vredili svoje razmere.

Zadnja pesem.

Po M. Jokaju spisal Lukovič.

(Konec.)

Tindarin beg se poda na samostanski stolp ter kliče Agu:

„Hrabri Girlet! Ni tvoja dolžnost, da varuješ moje življenje, ampak da vruga premagaš. Ne pogojaj se s sovražniki zarad mojega življenja, napadi jih hrabro, so boječi, ter se tresejo . . .“

Še ne konča govora in strel se čuje iz Jordakijeve puške. Beseda mu zastane in Tindarin beg strmo glavi raz stolpa. Sultanova hči je vidova.

Še noben strel iz topov ni strelil na samostan. In sedaj pa prepove celo Girlet aga streljati. Ne dovoli svojim vragom častne bojne smrti: — žive jih hoče imeti, za igrokaz ljudstvu pred palačo Hebdomon v Stambulu. Tu se jih bo potrebovalo.

Na novo pošlje poslanca pred vrata, ki mladenčemu govori:

„Hrabri Hetajristi! Girlet aga daruje vam življenje in svobodo, če mu načelnika izročite.

Dve ino trideset krogli podero poslanca. To je bil odgovor mladeničev.

Girlet aga še vedno molči pri topovih.

„Jutre, če ne pozneje“ — si misli, — boste si uže premislili, lakota mi bo izročila vašega načelnika.

Dva dni se aga ne podstopi ničesa proti samostanu; le daleč v okrog ga je zajel, da nihče mu ne uide. Tretjega dne primanjkuje obleženim uže živeža. Jordaki veli sestro nesti v rako, in pozove, naj se nune in tovarši v obedovalnici zbero.

„Če ni nobene poti do rešitve“ — de, — „pot do nebes je prosta.“

Vsak ga razume, molče stisnejo načelniku roki. Enako storijo to tudi nune, žalostne sicer, pa ne obupne, dobro vede, da ta je zadnji trenutek.

Vsi so vedeli za Jordakijevo namero, podal se bo v rako, nune in mladenči bodo zapeli pesem, in ko pesem preneha razstrelil bo Jordaki samostan.

„Komur se lepo ne zdi, da tako umrje v družbi z ljubljenci svojimi, naj se oddalji, vrata so odprta, naj se izroči turški milosti.

Le en se hoče oddaljiti, le en podati se Turku na milost — Marijotis, ženin bledega mrliča.

„Marijotis! Najhrabrejši junak moje čete,

moj ponos, o kojem sem menil, da je hrabrejši nego jaz! Ženin noče biti pokopan z nevesto, sin domovine ljube noče spati pri bratih! Pojdi in taji, da si bil naš!

Pahnejo ga ven. Mariotis pak vzame v roko belo ruto v znamenje miru in teče v agin šotor.

Prišedši, odvrže orožje ter reče Turku:

„Mogočni gospod, obljubil si milost in prost odhod, če ti izdajo Jordakija. Jaz sem Jordaki. Oprosti ostale, toda hiti, kajti še uro in v samostanu našel boš same mrtve.

Vesel veli Girlet aga ukovati mladenča v težke verige ter naglo pošlje v samostan poslanca s pismom, ki obleženim življenje in prost odhod zagotovi.

Obleženi strmijo nad nenavadno velikodušnostjo. Pismo je v rocih. Življenje, svoboda sta zagotovljena. Življenje, in svoboda, te ste lepi besedi, smehljate se človeku, tak lahko ga zapeljate. Vsi vidijo pismo, vsem se milo pri srcu stori. Jordakija ni, da bi pismo raztrgal, ter ga skušnjavcem pred noge vrgel. Jordaki sedi v raki, ter čaka tužne pesmi žalostinke.

Mladenči odpro vrata. Turkom oddajo orožje.

A drugačna je z državnim zborom. Na državnem zboru smo mi Čehoslovani zastopani kakor narod, posebno od te dobe sem, od kar se državni poslanci ne volijo več iz deželnega zbora, ampak neposredne iz ljudstva. Ne zasjedamo tam kakor Moravani, ne kakor Šlezani, ne kakor Čehi, ampak kakor Čehoslovani.

Iz tega se razvidi — vsaj mi smo tako prepričani — da nimajo pri zašiljanji državnega zbora odločevati deželne razmere, temuč višji oziri, razmere celega naroda, vseh Čehoslovanov. Najbolj bi bilo želeti, da bi tu celi narod združeno postopal, združeno delal ali se pa združeno djavnosti zdrževal. Naši moravski poslanci so se, žali Bog! ozirali, kakor sami pravijo, samo na deželne razmere in so se, razun gr. Belkredi-ja, kateri je zvest ostal poprej omenjenemu načelu, podali v drž. zbor, se vé da z navideznim razjasnjenjem svojih pravic gledé državnega zbora. Ta korak pa ni bil in ni mogel biti Čehom všeč, ker so mladočeski odpadniki opravičevali ž njim svoja pogubna dejanja, češ: lejte, moravski poslanci so gledé zašiljanja državnega zbora z nami enacega mnenja. Vsacemu je še živo pred očmi krvava bitev, ki se je vršila za to reč v novinah lanskega leta in v katero so bili prenapeto zapleteni skoraj vsi listi.

Kmalu bi se bil sedaj vnel iz ravno tega vzroka podoben prepir med Čehi, v središču narodne stranke same. Nastala je ostra polemika med „Brouskem“ in „Čechom.“ „Br.“ je bil odločno proti katoliškemu shodu dunajskemu. Tako so tudi drugi česki listi govorili zoper shod. Kaj je pa dalo temu povod? Česki narodnjaki so se bali, da bi katoličani na Dunaji ne ustanovili nove katoliško-centralistične stranke, h kateri bi pristopili tudi česki katoličani, in bi se tako izneverili svojim dosedanjim načelom. Domišljevali so si narodnjaki tudi, da pojdejo česki katoličani v zvezi s to novo stranko v državni zbor in da bodo tako osmešili vsa dosedanja prizadetja českih narodnjakov. Ni toraj čudno, da je vladala v krogih českega časništva velika napetost, da se je nezaupljivo gledalo na ta shod in da marsikteremu ni bilo po všeči, da so se ga vdeleževali tudi česki katoličani. Kdor je čital razprave o tem shodu v „Politiki“, je spoznal, da njenemu dunajskemu dopisniku ni ušla ne

ena beseda, katero je kdo v tem smislu spregovoril ali se je vsaj centralistično tolmačiti dala; vedel je ta dopisnik tudi najmanjše okoliščine v to porabiti, da bi dokazal, kako opravičena je bila bojazen federalističnih Čehov. Vendar nasledki shoda in v njem sprejete resolucije drugo dakazujejo in tudi nedeljni vvodni članek v „Pol.“, pisan je v mirnejem tonu, pravi, da je katoliški shod napravil fiasco, t. j. za „Pol.“, ker se mu ni posrečilo ustanoviti te nove katoliško-centralistične stranke in s tem nasledkom je „Politik“ v resnici vpokojena.

Priznati moramo, da smatramo tudi mi centralizem, proti kateremu se „Pol.“ bojuje, za svojega neprijatelja zato, ker je glavni neprijatelj naših zgodovinskih pravic. Zraven pa tudi pristavimo, da so bili centralistični glasovi, kateri so se odzivali na shodu tako redki in da so imeli tako malo odmeva a toliko odpora, da skoraj zginejo v primeri z izvrstnimi govori našega zgodovinskega plemstva in drugih govornikov. Dalje: med katoličani v občeh nakajamo prav malo centralistov in še tisti nimajo v naših krogih zaupanja, zato, ker ne stojé na temelji pravičnosti in spravedljivosti in zgubivajo veljavo pri vseh, katerim so bile odvzete pravice v imenu centralizma in kateri se sedaj za-nje boré v potu svojega obraza.

To je obče znano in zato niso bile obravnave českega časništva dosti temeljite. Vstanovitev katoliško-centralistične stranke iz celega Avstrijskega je nemogoča. Katoliški listi so čisto odločno zmetavali pred shodom domišljevanja, kakor da bi se delalo o ustanovljenji nove stranke; čisto natančno je govoril „Vaterland“, „Čech“ itd., a ni se gledalo na njih razprave in bojevalo se je dalje proti neprijatelju, kterega še bilo ni.

Da ni mislil shod na nič tacega, se lahko spozna iz sestave oobora, iz volitve predsednika, iz številnega vdeleženja zgodovinskega plemstva in federalistov iz vseh dežel. Cilj shodu je bil samo ta, da bi se katoličani posvetovali, kacic sredstev je treba rabiti, da bi se zopet vrnilo katoliško zavedanje v Avstrijo. Zmirom dosti katoličanov, žalibog, ne ve, da so katoličani, kakor to dokazujejo neštene proticerkvene izjave v vseh listih, kateri niso katoliške barve a so od katoličanov in glavno za katoličane vredovani in od katoličanov čitani.

„Neki vsej veri na razodeto resnico in na čeznaravni svetovni red tuj, da celo sovražen duh si v našem času (tako govori poziv k shodu) silno prizadeva, da bi razdejal vse krščanske naprave. Tudi v naših domačih deželah napravil je že pogubljive nasledke. Premnozege števila tistih, ki se čutijo poklicane pri vravnovanji javnih zadev vredovalno sodelovati, lotila se je strašna zmešnjava pojmov, da so skoraj nezmožni resnico ločiti od zmote, pravico od krivice, hudo od dobrega; pa tudi tistih, ki so vero ohranili, jih je mnogo gledé milovanja vrednih dogodkov brez sveta in brez poguma, ker nimajo jasnega spoznanja, kako bi se pokončevalna reka varno zajezila. Najsvetejše zadeve človeštva so v nevarnosti; neprenehoma stresajo podstave pravnega reda krščanskega. Neizrečena revščina mora povsod biti nasledek njegovega padca.“

V očigled takim izjavam ne morejo križem rok držati tisti, ki so poklicani, da bi katoliško vero gojili in če bi nič ne ugovarjali, bi si morali pripustiti očitjanje, da gine vera po njihovi krivdi. Kakor imajo narodnjaki nalogo vzbujati ter vzdrževati narodno zavednost, tako morajo širiti katoličani versko zavest. Je-li vzbujevanje narodnega duha dovoljeno in potrebno, zakaj se katoličanom zabavlja, ko se pripravljajo, da bi vzbudili svoje sobrate iz spanja verske malomarnosti? Saj je to njih sveta dolžnost. — Pravi se, da temu zadostuje cerkev! Ali to ni resnično. V našem času, ko ste vnetost in zavest katoličanov nenavadno upadli, ko so se neprijatelji nepričakovano ojačili, se morajo vpotrebjevati nenavadna sredstva. Ko bi bila tiha doba, bi ne bilo shoda.

Če imamo ta cilj pred očmi, moramo reči, da shod ni napravil „fiasco“, da ni delal zastoj in da nas bo bližnja prihodnost drugega prepričala. Upamo, da nastane mnogo živahnejše gibanje med katoličani, v njih družbah, v pospeševanji vsega dobrega in krasnega in v iztrebljevanji vdomačenih napak. In kadar se bodo iz vseh strani enako številno in neprenehljivo čuli glasovi in želje za spolnjevanje na shodu sprejetih resolucij, se gotovo ne bodo presliševali ti glasovi. Upamo, da se bodo katoličani vzbujeni iz spanja hrabro bojevali za to, da bi dosegla

Jordaki zastoj čaka žalostinke.
Ko so se mladenči razorožili, ukaže jih Girlet aga v verige ukovati.

Sklicujejo se na pismo. Osmanec se smija:
„Pismo je neveljavno! Mesto na kozjo kožo, je pisano na pasjo kožo, pečat ni voščen ampak testen. Vse vas bomo ob glavo djali na Hebdomonskem prostoru.“

Sedaj obrne se abatica milo proseča k agu, prosi ga naj jej dovoli, da nune še zadnjikrat zadnjo pesem pred podobo Matere Božje zapoje. Pesem je tako lepa, tako mila, in saj je zadnja v tem življenji. Girlet aga že davno je hrepenil, da bi slišal kristjansko petje. Dovolj.

Jordaki sedi sam v tihi raki. Napet samokres drži v roci. Glava mu sloni na trugi, kjer počiva mu mila sestra.

Čuj! Odmeva se tiho, tužno petje. — Poslušaj. — Tak milo, tak bedno pesem doni! Sedaj zgubi se tiho, prav tiho zadnji don. Streli. — In samostan in Kristijan in Turek raztreščijo se v zrak.

Po dveh dolzih tednih. V Stambulskej bolnišnici zave se ravno težko ranjen mož. Telo mu je raztrgano, obraz ožgan.

„No, zadosti dolgo si spal!“ veli mu čuvaj po turški.

„Kje sem“, vpraša bolnik po sobi gledaje.
„Sedaj si na zemlji, pa malo je bilo treba in v raju bi se bil probudil. Si v bolnišnici v Stambulu.“

„Od kje pa sem prišel?“
Iz groblja nekega samostana, kjer si bil z mnogo družimi pokopan pod razvalinami. Tvoja obleka je po sreči zgorela, in vedeli niso, si li kristijan ali Turek. Če si kristijan molči, če ti je življenje drago.“

Bolnik omolkne. Ta je Jordaki.
V bolnišnici menili so, da je Turek, in dobro so ga hranili.

Še le po nekaj tednih smel je posteljo zapustiti, a bil je slab. Odpustili so ga, svetovaje mu, naj berači.

Dolgo, dolgo klati se po velicem turškem mestu, naslonjen na palico svojo. Miloščine nobenega ne prosi. Prostovoljno mu kdo kako malenkost podári, a ne zapazi in ne zahvali se; premišljuje pa, da morda ni oni Jordaki, ki je bil načelnik junaškim mladenčem.

Molčé, premišljuje dospe na prostor Hebdomon. Velika množica vali se proti vratom palače. Trobenta zapoje, berič se oglasi:

„Moslemini, pravoverni narod! Po sul'tanovi milosti je pred vratmi palače izpostavljena glava imenitnega Jordakija, vodja vstajnikov, katerega so danes po povelji sodnikov ob glavo djali. Pridite jo gledat. Alah naj bo vsacemu pravovernemu milostljiv.“

Strme poslušaj Jordaki beriča. Omotica ga zgrabi: Jordakijeva glava pred hebdomonsko palačo! — Jordaki podsut! — Jordaki da je vstal! Da so ga ob glavo djali, vse to mu duh oslabi in zmoti.

Sili se skoz množico do vrat. Noč je že bila, ko tija dospé.

Pred vrati stoji rudeče preoblečen oder, na njem sreberna skleda, v njej glava mladeniška z zaprtimi očmi, na pol odprtimi ustnami.

Jordaki spozna glavo. Bila je glava prijatelja Marijotisa.

Zopet se čuje hreščéč beričev glas:
„Tukaj vidite glavo Jordakijevo, kojega so danes na povelje divanovo ob glavo djali. Alah naj bo vsacemu pravovernemu milostljiv.“

Jordaki to čuje. Globoko vzdihne, ker zdaj spozna požrtvovalnost prijatelja svojega, ki se je bil Turkom prostovoljno izdal, češ, da je vstajniški vodja Jordaki, da bi bil rešil tovarše svoje.

katoliška cerkev vsaj take pravice v Avstriji, kakoršne uživajo protestanti in židovi. V dosednjem pa vendar ni treba nobene katoliško-centralistične stranke.

Z bojišča.

„Agence Havas“ je objavila novico, da je oddelek ruske vojske prišel čez Donavo v Dobrudžo. Ker pa poročilo ne pové, kje da so vojaki prekoračili Donavo, omenjena novica ni kaj verjetna. Po dosednji razstavi vojne ruske sklepa, da bode glavni del pri Jurjevem šel čez Donavo, katero bodo Rusi razun tega še prekoračili na večih mestih.

V Brajli so Rusi nastavili težko topničarstvo ter z njim z vspehom streljali na Mačin. 9. t. m. je nekaj kozakov na čolnih šlo čez Donavo, kjer so razdejali nekaj turških koč in vjeli 12 bašibozukov ter odpeljali seboj 8 čolnov.

Kakor poroča „N. fr. Presse“ so Rusi zasedli tudi Turn-Severin in Verciorovo na zahodni strani Rumunske. Ruska podonavska vojna je po večem že vredjena, in 14. t. m. je zadnji oddelek zapustil Jaš. Prednja vojska (Avantgarde) došla je v Oltenico, rumunski vojaki pa so se umaknili v Ojto na nasprotnem obrežji.

Ukaz carov določuje oboroženje 4. 13. in 14. armade, ki imajo odriniti k podonavski vojni.

Carjevič je v Ploješti boje najel stanovanje za celo leto.

Veliki knez Nikolaj je v Bukareštu obiskal kneza rumunskega ter se z njim dogovoril o vojevanju rumunske armade, kateri načeljuje sam knez Karol.

V Bosni in Hercegovini bilo je zopet nekaj prask med ustaši in Turki. 13. t. m. so ustaši zažgali veliko kosarno v Grabu, pa dve strelnici, dva magacina in colnijo v Zubcih, od koder so turški vojaki pobegnili popustivši mnogo živeža in streliva. Despotovič je Turke, 3. t. m. potolkel pri Grahovem, in tudi pri Krini so ustaši odbili napade Turkov.

Da bi se bili Miriditi Turkom vdali, kakor se je nedavno poročalo, je bosa; bila je to le Turkom nastavljen past; ko so pa brezskrbni Turki prišli med miridiško hribovje, bili so od vseh strani napadeni in pri Orošinu potolčeni.

Iz Be'igrada se poroča, da večina ministerstva hoče nemudoma pričeti vojsko s Turki, tudi če bi se Avstrija temu hotela upreti, ker osoda Srbske je odvisna od izida rusko-turške vojske. Pravijo celo, da knezu ne ostane drugega kakor se zahtevam ministerstva ali vdati, ali pa odstopiti.

V Aziji vojujejo 4 ruski oddelki, namreč pri Bajazidu, Karsu, Ardahanu, in Batumu. Bajazid so Turkom že vzeli, okoli Batuma in Karsa pa so vedni boji, ker bode Rusom še le potem mogoče zdatno prijeti Turke, če omenjeni mesti dobé v svojo oblast. Turška poročila iz teh krajev naznanjajo, da se Rusom slaba godi in da utegnejo priti v veliko nevarnost, ker jim za hrptom vstajajo od Turkov podštantani Čerkesi in drugi divji narodi. Te dni je prišlo turško brodovje, pravi neko poročilo iz Carigrada, v vtrjeno rusko luko Suhumkale in je izbarkalo nekaj čet, ki so Ruse potolkle. Turki so ostali gospodarji bojišča in sosedni prebivalci so se z njimi vzdignili zoper Ruso, in mu vzeli trdnjavo.

Temu nasprot poroča ruski višji poveljnik veliki knez Mihael, da je 12. t. m. oddelek turške vojske bombardiral Gudanty, ter na suho

poslal okoli 1000 nekdanjih čerkeskih izseljencev. Iz Suhuma poslali so tje nekaj kompanij kozakov. 14. t. m. stale so turške oklepne ladije pred Suhumom. In neki drug telegram višjega poveljništva iz Tiflisa 15. t. m. naznanja, da so Turki skušali vstaviti se na ruskih obalah okoli Suhuma, kar jim je pa spodletelo. Na ruske strani ni bil noben ranjen ali ubit, le 6 kozakov se pogreša. Turško brodovje stoji pred Suhumom.

Kaj se godi okoli Karsa, se ne ve, le toliko se poroča iz Aleksandropola, da je 700 konjikov od onod pobegnilo, ker jih je prebivalstvo sililo v boj zoper Ruse. Turški načelnik tamošnje armade, Muktar paša, trdovratno molči, erzerumski vali pa je vladi telegrafiral, da so Rusi pri Karsu vjeli 20000 Turkov.

Novico je zvedel list „Levant Herald“ in objavil; vojni minister pa je rekel, da je to o tej reči poprašal Muktara, ki je pa odgovoril, da to ni res. Koliko je poročilom Muktarjevim verjeti, znano je že iz zadnje vojske; vedno je poročal o zmagah, na zadnje pa se je sam komaj rešil, da od Črnogorcev ni bil vjet ali ubit. Da se mu ne more dobro goditi, priča najbolje to, da vlada turška sama ne vé, kako je z njeno vojno pri Karsu in Batumu.

Višji poveljnik brodovja turškega, Anglež Hobart paša dobil je od vlade angleške povelje, da mora iz službe turške izstopiti, ker se angleški oficir ne sme bojevati z državo, s katero Angleška v miru živi. Bo-li Hobart to storil, da ne zgubi pokojnine, ki mu jo plačuje angleška, ali bo ostal v službi turški in se službi angleški odpovedal popolnoma, se še ne ve. Sicer pa je pri Turkih malo priljubljen, ker je tujec.

Politični pregled.

Avstrijske dežele.

V Ljubljani, 18. maja.

Minister Andrassy, ki je nedavno trdil, da je glava njegova hladna, podal se je te dni zarad „jako hude nervozitete“ na svoje grajšine. Občinstvo dunajsko in budapeško pa vidi v tem le izgovor, da bode grof Andrassy tem laglje odstopil. Na Dunaju se celo že govori, da njegov naslednik postane grof Beust, ki je že svoje dni priporočal rešitev izhodnih zadev v soglasju z Rusijo in se je potegoval za Srbe proti Turkom ter tudi Rusom pritrnil, ko so deloma pretrgali pariško pogodbo. Na drugej strani je bil pa Beust hud protivnik Nemčije, če se med tem časom v tej zadevi ni že kaj spremenil. „Politik“ pa sodi, da Andrassy in Beust sta v Avstriji že odgospodarila, in da bo treba poiskati novih čvrstih moči, če je kaka akcija sploh še mogoča.

Čehi poslali so generalu Černajevemu v priznanje truda njegovega za osvobodjenje Jugoslovanov počastno sabljo in adresno, katero mu bode izročil načelnik slovanskega odbora v Moskvi, g. Aksakov. Černajev bode zopet vstopil v rusko službo in se te dni podal k vojni kavkaški.

V državnem zboru so 19. t. m. obravnavali o predlogu Pratovem, da bi se južne Tirole ločile od nemških Tirolcev. Odsek je nasvetoval resolucijo, v kateri naj se vladi priporoči, da naj se delokrog v Tridentu nastavljenega dvornega svetovca razširi in v deželni šolskem svetu in deželni odboru vstanovita posebna oddelka za Južnotirolsko, ki bi stanovala v Tridentu. Razprava bila je

živahna. Poslanci Graf, Pražak in Hohenwart govorili so zoper odsekov nasvete ter državnemu zboru odrekli pravico starodavno kronovino razkosati, Hrbst in Granič pa sta priporočala nasvet odsekov. Pri glasovanju ostali so nasveti odsekov v manjšini, ker so tudi mnogi levičniki glasovali zoper nje, kar je klubovega načelnika, dr. Hrbsta tako razsrdilo, da se je načelništvu odpovedal. Tudi južnotirolske poslance je sklep državnega zbora jako iznenadil in govorilo se je, da se hočejo poslanstvu odpovedati, pa se bodo že še premislili, preden to storé. Namesto Hrbsta bil je Dumba izvoljen za klubovega načelnika. Državni zbor je s 113 glasovi proti 66 zavrgel predlog Sturmov, da bi se odpravile delegacije.

V ogerskem zboru ministrom stavljajo toliko interpelacij, da se reveži skoraj ne morejo oddahniti. Komaj je Tisza Simonu odgovoril na interpelacijo o dogodkih v Zagrebu, češ, da je za cesarsko himno mestna godba igrala neko igro, o kateri se je govorilo, da je ruska himna, ktere pa na znamenje g. nadvojvoda ni izigrala do konca, in da g. nadvojvoda tudi od vseučilišnikov poklonjene mu adrese ni sprejel, že sta ga Irany in Helfy interpelirala v zadevah izhodnih, češ, bi li glede rusko-turške vojske ne bilo primerno prizadevati si, da bi vnanje ministerstvo v zvezi z drugimi vladami varovalo veljavo pariške pogodbe? Minister Tisza je na te interpelaciji precej odgovoril razloživši dosedanje politiko vladino, in zbornico pripravil, da je odgovoru njegovemu pritrdivši ministerstvu izrekla svoje zaupanje.

Vnanje države.

Francozko ministerstvo je odstopilo, ker je Mac Mahon ministerskemu predsedniku Simonu očital, da se pri obravnavi o municipalni postavi narodni skupščini ni vstavljaj, dasi je v dotični postavi nekaj jako nevarnih določb. Simon se je izgovarjal, da je moral zarad bolehnosti v soboto ostati v Parizu, da se je pa konečna določba o javnih sejah municipalnih svetov odložila do drugega branja omenjene postave. Pri sestavi novega ministerstva prezidentu Simon priporoča, da naj na njegovo mesto pokliče moža konservativne republikanske stranke. Mac Mahon se je najprej obrnil do Dufaurea, ki je pa odgovoril, da zarad bolehnosti ne more sprejeti naloge, da bi sestavil ministerstvo. Katoličani bodo gotovo zadovoljni, da je Simon pobral šila in kopita, ker je še nedavno pritrnil znanemu sklepu liberalne skupščine, da se ima gibanje katoliško po moči zatirati. Če bi bil ta mož dolgo vodil krmilo vladino, bi se bil tudi na Francoskem iz pretiranega strahu pred Bismarkom kmalo pričel kulturni boj.

Srbom madjarski list „Ellenör“ očita, da so na Ogersko poslali mnogo agentov, ki imajo tam podpihati punt, da bi jim Avstrija ne mogla delati nadlog, če bi v zvezi z Rusijo zopet pričeli vojsko s Turki. To ničvredno ovađenje, piše „Politik“, vsakemu treznemu človeku le spričuje, da je madjarsko gospodarstvo res tako slabo, da se sami bojé punta.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 20. maja. (Turškemu listu v odgovor. Vojevanje.) Ljubljanski „Tagblatt“ je zadnje čase poln preroškega duha. V soboto je prinesel članek, v katerem prerokuje popolen prepad narodne stranke pri prihodnjih volitvah v deželni zbor kranjski; in v pondeljek zopet prerokuje, da bo konservativna ali katoliška stranka na Tirolskem kmalo poginila. Najneumnejši list pod solncem, kakor

ga „Narod“ imenuje, izrazuje svoje prerokovanje s tako resnim obrazom, da mora človek misliti, da ima z norcem opraviti. Naši bralci vedo, da se pečamo z ljubljanskim „Taglatom“ le zaradi zabave; za resno polemiko je ta list preneumen. Zares smešno je veselje „Tagblattovo“ nad nemčursko zmago, ktero je treba še le priboriti. Kolikor je nam znano, nemajo nemškutarji nobenega upanja, prodreti pri prihodnjih volitvah v kranjski deželni zbor; turkoljubno nemškutarenje se je po naši deželi tako ognjusilo, da bi se morali zares čudeži goditi, ko bi se naše ljudstvo dalo preslepiti od nemčurjev. Narodna stranka vživa vse zaupanje dežele, in kar je izvedenih narodnjakov, oni vedo, da narodna stranka ni kriva propada banke „Slovenije“, kar nasprotniki vedno povdarjajo; zakrivili so ta propad tisti, ki so bili pri ravnateljstvu v dobri nadeji nastavljeni, pa v nje stavljenega zaupanja niso opravičili. Druzega se narodni stranki ne more nič očitati. Le narodna stranka se poteguje za blagor ljudstva, za blagor kmečkega stanu, za povzdigo domače obrtništva in kupčije, za procvet naše domovine. Naše ljudstvo je sprevidelo, da ljudje, katerih domovina ni med nami, ne morejo za naš blagor skrbeti, ker njih prva skrb je le nemška slava, nemška korist, in nas ljubijo le tako dolgo, dokler hočemo njihovim interesom služiti, njihove mošnje polniti, in za njih blagor kri in blago žrtvovati. V kranjskem deželnem zboru ne bomo več videli nemčurske večine, in „Tagblattovo“ veselje je bilo malo prezgodno, čeravno se zanaša na volilni red, ki je narodnjakom malo ugoden, in na močno podporo vlade. Da peščica kranjskih velikih posestnikov voli deset poslancev, to je huda zaušnica našemu narodu, vendar nič ne pomaga, Kranjska je in ostane slovenska.

Ravno tako smešno je veselje „Tagblattovo“ nad zmago liberalizma na Tirolskem. Dotični pisalec kaže s tem člankom, da razmer na Tirolskem čisto nič ne pozna. Že kakih deset let se hvalijo liberalci, da bodo na Tirolskem v kratkem zmagali, in vendar so pokazale zadnje volitve v oni deželi, da se od zmage vedno bolj oddaljujejo. „Tagblatt“ stavi svoje upanje na popotnike, ki tirolske hribe ogledujejo, da bodo ti narod od vernosti do katoliške cerkve odvrnili. To zamore pisati le človek, ki še nikdar na Tirolskem bil ni. Popotniki so večidel Angleži, ki še nemški ne znajo, toraj še z ljudmi govoriti ne umejo; nekaj je tudi Nemcev, pa Tirolci ne zaupajo nobenemu tujcu, posebno pa Prusijaku ne; potujoči ptujci ne hodijo po deželi propagande delat, in ko bi to hoteli, ne bi nič opravili, ker Tirolec nikomur ne zaupa, naj bo že tujec Anglež ali Prus ali Dunajčan, to povedo tisti, ki Tirole bolje poznajo, ko ljubljanski „Tagblatt“. Tirolecem ne imponira niti dunajska niti nemška žurnalistika, mogoče pa, da se bodo prerokovanja ljubljanskega „Tagblatta“ ustrašili, ter hitro v liberalni tabor ubežali!

Kolikor se sliši tu iz vojaških krogov, tudi pri nas vse po „smodniku smrdi“, odpustniki se k svojim oddelkom sklicujejo, in v vojaških magacinih je živahno življenje. Da dobi Ljubljana mnogo vojaka, se še vedno govori. Na katero plat se bo Avstrija obrnila, nam še ni znano, toliko se pové, da hoče Bosno zasesti; nekteri govorijo tudi o Srbiji; to pa ne bo šlo brez boja, in v tem slučaju znamo lahko z Rusijo v nemile razmere stopiti; kaj pride iz tega, za to naj bodo odgovorni naši državniki. Menda naši madjaronemci čakajo še na sklepe angležke vlade. Če

pa Angležka boj zoper Rusijo prične, se vojska ne bode vršila v Evropi, ampak kakor ruski listi napovedujejo, v Aziji, in sicer v Indiji. Rusi pravijo, „če smo znali čez Balkan priti, pridemo tudi čez srednjo azijske hribe v Indijo, in če to vzamemo Angležem, potem joj Angliji! Ona bi bila pogubljena.“ Rusija riskira k večem 100.000 vojakov, Anglija pa riskira vse svoje bogastvo, za to si bo menda dvakrat premislila prej ko Rusom vojsko napové.

Domače novice.

V Ljubljani 19. maja.

(K pedesetletnici sv. Očeta) poda se iz Kranjskega v Rim tudi grof Barbo s svojo soprogo.

(Mil. knez in škof dr. Pogačar) so se 16. t. m. končavši kanonično obiskovanje v Moravški dekaniji zopet vrnili v Ljubljano.

(Za mašnike) bodo iz III. leta posvečeni naslednji gg. bogoslovci: France Gornik iz Sodražice, Janez Molj iz Cerkelj, Anton Šmidovnik iz Tujnic pa Gašper Vilman iz Koroške Bele.

(Občni zbor „Narodne tiskarne“) bo 27. t. m. ob 10. uri dopoldne. Dnevni red: 1. Bilanca l. 1876; 2. predlog, da se pri delnicah odpiše 40%; 3. volitev novega odbora; 4. volitev pregledovalnega odbora; 5. posamezni nasveti.

(Dr. Josip Derč), bivši asistent in sekundarij v deželni bolnišnici, p. i. občinstvu naznanja (glej današnji inserat), da je pričel svojo privatno prakso. V dosedanji službi pokazal se je tako postrežljivega in previdnega zdravnika, da ga smemo priporočati vsem, ki zdravniške pomoči potrebujejo. Posebno izveden je v ženskih boleznih, kar je za občinstvo tem koristnejše, ker smo dosedaj imeli enega samega v tej stroki posebno izurjenega zdravnika. Tudi manj premožni in revni ljudje smejo brez vse skrbi pri njem iskati pomoči, ker ubogim ordinira zastoj.

(Poseben železničen vlak) z jako znižano vožnino se odpelje binkoštno nedeljo ob 8. uri zjutraj v Lesce in se zvečer ob 3/4 7. uri iz Lesca zopet vrne v Ljubljano. Če bi bilo vreme neugodno, se ta vlak ne odpelje.

(Zemljevidi rusko-turškega bojišča) dobivajo se pri knjigotrcu Otokarju Klerru na starem trgu. Evropejsko bojišče (litografirano) velja 15 kr., azijsko barvano pa 25 kr.

(Iz seje dež. odbora 12. maja.) Predlogu krajnega in okrajnega šolskega sveta se je pritrnilo, da se učitelj Franc Cetel na ljudski šoli v Šent-Petru pri Novem mestu definitivno v službi potrdi. — Razširjenju ljudske šole v Šent-Vidu pri Zatičini na 3 razrede je deželni odbor pritrnil z dostavkom, da dobiva 1. učitelj 500 gld., 2. učitelj 450 gld. in 3. učitelj 400 gld. letne plače.

(Dramatično društvo) imelo je včeraj popoldne svoj občni zbor, v katerem je bil voljen tudi nov odbor.

(Postojnsko jama), po vsem svetu slovečo, si zamore vsakdo ogledati, ki je še ni videl, ker se binkoštni ponedeljek ob 10. uri dopoldne odpelje iz Ljubljane poseben vlak, ki v Postojno dojde ob 3/4 1. uri, ter se ob 3/4 9. zopet odpelje proti Ljubljani. Vožnina je jako znižana in stane z vstopnino vred v I. razredu 7 gld. 20 kr., v II. razredu 5 gld. 45 kr., v III. razredu 3 gld. 60 kr. Jama je ta dan sijajno razsvetljena. Tudi v Reko, Trst in Benetke se popelje ta vlak, na Dunaj pa gre 1. u. 7. m. popoldne poseden vlak z znižano vožnino.

(Tukajšnje vojaštvo) ogledoval je 17. t. m. deželni poveljnik fzm. Khun na fužinski gmajni. Vreme je bilo lepo in radovednih gledalcev veliko. Včeraj pa je ogledoval vojaško bolnico in več vojaških naprav.

(Izvolitev g. Lašana) za župana ljubljanskega so cesar potrdili; slovesna prisega se bo pa vršila v sredo 23. t. m.

Razne reči.

— Novo bolnišnico bodo napravili v Št. Vidu pri Celovcu pod nadzorstvom in oskrbništvom usmiljenih bratov iz Gradca, ki z dovoljenjem vladinim v ta namen nabirajo milih darov. Da pokažemo in še čedalje bolj vtrdimo vzajemnost s slovenskimi sobraty na Koroškem, priporočamo omenjeni zavod tudi dobrotnikom po Slovenskem sploh, ki naj zanj darujejo, kolikor morejo, in darove svoje izročujejo ali usmiljenima bratoma, ki jih v naših krajih nabirata, ali pa naravnost pošiljajo usmiljenim bratom v Gradec.

— Imenovanja: Ludvik mejni grof Marenzi postal je provizoričen koncipist pri deželni vladi kranjski; Fridrich Martinčič, Viljem Knific, Leop. Apé, Anton Košar, Jernej Kilar in Franc Zajc pa so imenovani za davkarske adjunkte.

— Požar je 16. t. m. v Varaždinskem predmestju „Ledina“ pokončal 3 hiše. To je že četrti požar, telegrafuje se „Obzoru“ ki nas je v malem času zadel. Na ulicah so našli pisma, v katerih se grozi: „Gasilci bodo imeli vedno opraviti.“ Prebivalci v predmestjih odsihmal več mirno ne spe in gasilci zmerom stoje na straži.

— † Pauliny Toth. V Turčanskem sv. Martinu je 6. t. m. umrl Viljem Pauliny Toth, eden izmed najboljših dosedanjih rodoljubov in pisateljev med ogerskimi Slovaki. Rodil se je bil l. 1826 v Senici v Nitranski stolici, trpel zaradi slovanstva tudi preganjanje, bil je prvi podpredsednik ogerske „Slovenske Matice“, ktero so pred poldrugim letom zatrli hunski Madjari, vredoval „Černobrečnik“, „Sokola“, spisal „Vek svobody“, „Slovanske bajeslovi“, v rokopisu pustil tragedijo „Matouš Trenčanský“ itd. Blag bodi mu spomin!

Telegrafične denarne cene 18. maja.

Papirna renta 58.— — Srebrna renta 63.90 — Zlata renta 67.75. — 1860letno državno posojilo 107 — Bankine akcije 768 — Kreditne akcije 134.80 — London 129.— — Srebro 113.40. — Ces. kr. cekini 6 13 — 20-trankov 10/34.

Odprtje nove gostilne!

V Poljskih ulicah, blizu živinskega sejma in tovarne za žeblje se je odprla nova gostilna, kjer se bo za dobro jed in pijačo ter postrežbo skrbelo. (1)

Za obilno obiskovanje se uljudno priporoča Jernej Perdan.

Vsega zdravilstva

dr. Josip Derč,

dozdaj asistent in sekundar na porodniškem oddelku ljubljanske bolnice, si osoja naznanjati, da stanuje od 10. maja naprej na Sv. Petra cesti št. 6. pri tleh na levo, in da ordinira od 8. do 10. ure zjutraj. Vbogim zastoj; o ženskih boleznih pa od 3. do 4. ure popoldne. (1)

V Ljubljani 9. maja 1877.